

Ο ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΤΟΥ

Στον Μιχάλη Δ.Φακίνο

Ο «Κυκλαδικός Τύπος» ως όρος έχει προσδιοριστεί από τον αείμνηστο ιστοριοδίφη του, Νιώτη, Γεώργιο Στίνη για να συμπεριλάβει τα έντυπα (εφημερίδες, περιοδικά, δελτία και ημερολόγια, βιβλία, επετηρίδες) με περιεχόμενο αναφερόμενο στις Κυκλάδες και με έδρα ή εκτύπωση στις Κυκλάδες ή αλλού, κυρίως στην Αθήνα [1]. Ο όρος αυτός έχει προ πολλού διευρυνθεί για να συμπεριλάβει τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα ενημέρωσης κυκλαδικής εμβέλειας, καθώς και πλέον τα αντίστοιχου περιεχομένου διαδικτυακά μέσα.

Ο «Κυκλαδικός Τύπος», στην επί περίπου δεκαεννέα (19) δεκαετίες Ιστορία του, διακρίνεται κατά βάση από τον έντυπο, τον ειδησεογραφικό, τον διαχρονικό και μη επαγγελματικό χαρακτήρα του, στηριζόμενος κυρίως στην αγάπη των ιδιοκτητών και εκδοτών του, μακριά από την κρατική τυπική αναγνώριση. Αποτελεί τη βασική, χρήσιμη, αναγκαία και άδολη φωνή της κυκλαδικής κοινωνίας, το θησαυροφυλάκιο του πνευματικού, πολιτισμικού και πολιτιστικού πλούτου των διαμαντένιων νησιών μας και των κατοίκων τους, μονίμων και αποδήμων, καθώς και αδιάψευστη πηγή κάθε μελετητή της κοινωνίας της κυκλαδικής πολυνησίας.

Η Ιστορία του «Κυκλαδικού Τύπου» αρχίζει στις 20 Αυγούστου 1832 με την έκδοση στην Ερμούπολη της ελληνογαλλικής εβδομαδιαίας εφημερίδας «Ελληνική Μέλισσα» / «L' Abeille Grecque», από τον Σαμιώτη τυπογράφο Ιωάννη Σφοίνη, με εκδότη τον Δ. Σταυρινό και με κύριο συντάκτη τον δικηγόρο Νικόλαο Παπαδούκα. Κυκλοφόρησε μόλις σε έξι (6) φύλλα, τα οποία και λανθάνουν [2].

Από την ημερομηνία αυτή και μέχρι την έκδοση στις 1 Δεκεμβρίου 1890 της πατρώας εφημερίδας «Νάξος» του τυπογράφου Γεωργίου Μανετάκη στη Χώρα Νάξου [3], εκδόθηκαν συνολικά διακόσια οκτώ (208), από τις οποίες εκατόν ενενήντα πέντε ανήκουν στη Σύρο και μόλις δεκατρείς (13) ανήκουν σε άλλα νησιά (Άνδρος, Κύθνος, Τήνος, Σίφνος και Θήρα) [4]. Αναμφισβήτητα στην πληθώρα των εκδόσεων αυτών συνέβαλαν καθοριστικά οι τυπογράφοι και η τοπική τυπογραφία, οι οποίοι κατά βάση υπήρξαν οι δημιουργοί, οι στυλοβάτες οι ιδιοκτήτες, οι εκδότες και οι συντάκτες τους.

Σήμερα, από εκείνες τις εφημερίδες βρίσκεται εν ζωή η «Σίφνος». Πρωτοεκδόθηκε το 1879 στην Κωνσταντινούπολη από τον τυπογράφο Νίκο Ι. Καμπάνη, για να συνεχίσει το 1880 στον Αρτεμώνα Σίφνου και ακολούθως το 1932 στην Αθήνα [5]. Είναι η αρχαιότερη ελληνική εφημερίδα με ανελλιπή κυκλοφορία από τότε μέχρι σήμερα.

Την ακολουθούν, η «Σέριφος» με διαστήματα διακοπών από το 1908 και ανελλιπώς από το 1957, η «Φωνή της Μήλου» από το 1945, η «Φωνή της Πάρου» από το 1945, το «Κυκλαδικόν Φως» από το 1950, «Το Νησάκι μας η Κέα» από το 1951, η «Ανδριακή» από το 1957, τα «Θηραϊκά Νέα» από το 1958, «Ο Φάρος της Τήνου» από το 1959, η «Ιος» από το 1964, η «Αιγιάλη» από το 1965 με διάστημα διακοπής, καθώς και οι «Ενοριακές Καμπάνες» από το 1966.

Σημειώνουμε, επιπλέον, τις πολύχρονες και ιστορικές εφημερίδες: «Σαντορίνη» (1891-1965), «Αστήρ της Τήνου» (1906-1956), «Θάρρος» (1924-1987), «Ναξιακό(ν) Μέλλον» (1935-2000), «Νέα Μύκονος» (1948-2001) και «Τα Θερμιά» (1953-2002). Παράλειψη θα ήταν η μη αναφορά στο πρώτο περιοδικό, μηνιαίο, από τα αξιολογότερα ελληνικά της εποχής, του λόγιου τυπογράφου- εκδότη Γεωργίου Πολυμέρη, «Η Μέλισσα των Κυκλάδων» (1844-1846), στη Σύρο [6], καθώς και στο τριμηνιαίο περιοδικό «Παριανά» του φιλόλογου – συγγραφέα - λογοτέχνη Νίκου Αλιμπράντη από το 1979, στην Αθήνα, που κρατάει τη χρονική τουλάχιστον πρωτοκαθεδρία στο είδος του.

Η πληθώρα των εντύπων και η επίλυση των προβλημάτων τους, καθώς και των νησιών μας γέννησε την ανάγκη συλλογικής αντιμετώπισής τους με τη δημιουργία Ένωσης του Κυκλαδικού Τύπου. Πράγματι το 1908 ιδρύεται στην Ερμούπολη ο «Σύνδεσμος Κυκλαδικού Τύπου» [7], ενώ το 1936 αναφέρεται ο «Σύνδεσμος Δημοσιογράφων Κυκλαδικού Τύπου» με έδρα την Αθήνα [8]. Περί των Συνδέσμων αυτών απαιτείται ενδελεχής έρευνα για την ίδρυση, τους σκοπούς, τη δράση, τη διάρκεια και τη διοίκησή τους.

Πέρασαν πάρα πολλά χρόνια μέχρι που ο ακάτος εκδότης – διευθυντής των «Αμοργιανών Νέων» Μιχάλης Σρατουδάκης, στις 18 Σεπτεμβρίου 1982, απευθύνει στην τότε Νομάρχη Κυκλάδων Ελισσάβετ Παπαζώη επιστολή με την οποία ζητάει τη σύγκληση σε συνεδρίαση των εκδοτών των εντύπων της εποχής εκείνης, περίπου σαράντα (40), για μια συζήτηση εφ'όλης της ύλης για τα θέματα που απασχολούν τα

νησιά μας και προβάλλουν τα έντυπά τους, καθώς και τα ζητήματα που αφορούν τα ίδια τα έντυπα. Η απάντηση της 23^{ης} Νοεμβρίου 1982 γνωστοποιεί την πρόθεση για τη *Συνάντηση* των ενδιαφερομένων μερών που θα αντιμετωπίσει τα θέματα του Κυκλαδικού Τύπου [9].

Η υποσχθείσα *Συνάντηση* πραγματοποιήθηκε μόλις στις 20 Απριλίου 1985, στο Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ερμούπολης, σε φροντίδα και οργάνωση του Γραφείου Τύπου της Νομαρχίας Κυκλάδων, υπό την αιγίδα της τότε Νομάρχου Ελισσάβητ Παπαζώη, ενώ παράλληλα λειτούργησε θαυμάσια έκθεση του Κυκλαδικού Τύπου. Στη *Συνάντηση* πήραν μέρος εκδότες και εκπρόσωποι δεκαεννέα (19) εντύπων από τα νησιά Άνδρο, Ίο, Αμοργό, Θήρα, Νάξο, Σύρο, Κύθνο, Μήλο, Μύκονο και Σίφνο. Η συζήτηση και οι αποφάσεις της αφορούσαν τη μειωμένη φορολογία, την ατέλεια χαρτιού, τα μειωμένα τηλεφωνικά τέλη, τις ραδιοφωνικές εκπομπές με κείμενα των κυκλαδικών εφημερίδων, τις ποινικές διώξεις των εφημερίδων, τη δημοσιογραφική ταυτότητα. Κυριάρχησε όμως το θέμα της ίδρυσης Ένωσης Κυκλαδικού Τύπου [10].

Πράγματι, στις 20 Ιουνίου 1985 ιδρύεται η Ένωση Κυκλαδικού Τύπου (Ε.ΚΥ.Τ.), με έδρα την Αθήνα, από εικοσιτρείς (23) συναδέλφους τους: Μανόλη Αναστασιάδη («Τα Σιφνέικα»), Κωστή Μενειδή («Τα Θερμιά»), Μιχάλη Στρατουδάκη («Αμοργιανά Νέα»), Δημήτρη Τατάκη («Ανδριώτικα Προσκοπικά Σαλπίσματα»), Νίκο Αγγελετάκη («Νέα Μύκονος»), Μανόλη Γλέζο («Κυκλαδικά Νέα»), Αντώνη Μωραΐτη («Τ' Ανδριώτικα Νέα»), Ασημάκη Ασημακόπουλο («Κυκλαδικά Θέματα»), Νίκο Συνοδινό («Αιγιάλη»), Δημήτρη Μάναλη («Λαϊκός Αγώνας»), Γιάννη Μαθιουδάκη («Φωνή της Μήλου»), Κώστα Λυγίζο («Φάρος του Γαυρίου»), Γεράσιμο-Θεόδωρο Μαγκανιώτη («Κιμωλιακά Νέα»), Απόστολο Ψαρρά («Ναξιακοί Καιροί»), Χρήστο Δανασσή («ΗΦολέγανδρος»), Μόσχα Φωτοπούλου («Ανδριακή»), Μανόλη Λιγνό («Θηραϊκά Νέα»), Γιώργο Δαρδανό («Ανδριώτικη Γνώμη»), Γιάννη Σιδερή («Κορωνιδιατικά Χρονικά»), Χρήστο Καστορίνη («Τηνιακή Φωνή»), Ιωσήφ Δακορώνια («Η Φωνή της Σαντορίνης»), Γιώργο Στίνη («Ίος») και Μιχάλη Γρατσία («Τ' Απεράθου»). Η νομική αναγνώρισή της έγινε στις 3 Μαρτίου 1986.

Η προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή συγκροτήθηκε από τους: Γιώργο Δαρδανό («Ανδριώτικη Γνώμη») πρόεδρο, Μιχάλη Στρατουδάκη («Αμοργιανά Νέα») αντιπρόεδρο, Χρήστο Καστορίνη («Τηνιακή Φωνή») γεν. γραμματέα, Γιώργο Στίνη

(«Ιος») ταμιά, Μανόλη Λιγνό («Θηραϊκά Νέα») έφορο, Γιώργο Αρκουλή («Λαϊκός Αγώνας») και Γιάννη Σιδερή («Κορωνιδιάτικα Χρονικά») μέλη.

Στις 16 Απριλίου 1986 πραγματοποιείται η πρώτη Γενική Συνέλευση, ενώ στις 28 Μαΐου 1986 διεξάγονται οι αρχαιρεσίες από τις οποίες εκλέγεται το πρώτο διευθύνοντα Συμβούλιο και το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα στις 5 Ιουνίου 1986 ως εξής: Βασίλης Φραγκουλόπουλος («Κυκλαδικά Νέα») πρόεδρος, Κωστής Μενεΐδης («Τα Θερμιά») αντιπρόεδρος, Χρήστος Καστορίνης («Τηνιακή Φωνή»), γεν. γραμματέας, Γιώργος Στίνης («Ιος») ταμίας, Μανόλης Λιγνός («Θηραϊκά Νέα») έφορος, Μιχάλης Στρατουδάκης («Αμοργιανά Νέα») και Γιάννης Σιδεράς («Κορωνιδιάτικα Χρονικά») μέλη. Την Ελεγκτική Επιτροπή συγκρότησαν οι: Γιώργος Δαρδανός («Ανδριώτικη Γνώμη»), Κωστής Λεβογιάννης («Κυκλαδικά Νέα») και Τάσος Λοΐζος («Ο Μυκονιάτης»). Η εν λόγω διοίκηση πετυχαίνει την παραχώρηση δημοσιογραφικών ταυτοτήτων από τη Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών, καθώς και την παραχώρηση δελτίων ελεύθερης διακίνησης στα πλοία της ακτοπλοΐας από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας.

Ακολουθεί άλλη μία θητεία του ίδιου προέδρου (1988-1990) και στη συνέχεια των προέδρων: Κωστή Μενεΐδη (1990-1992), Αντώνη Γαλανού (1992-1994), Λάζαρου Θεόφιλου – Μανόλη Ναυπλιώτη (1994-1996), Μανόλη Ναυπλιώτη (1996-1998), Λάζαρου Θεόφιλου (1998-2000), Λάζαρου Θεόφιλου – Μανόλη Λιγνού (2000-2002), Μανόλη Λιγνού (2000-2004), Λάζαρου Θεόφιλου (2004-2006), Μανόλη Λιγνού (2006-2008, 2008-2010), Μανόλη Λιγνού – Χαρίκλειας Ζαμάνου (2010-2012), Χαρίκλειας Ζαμάνου (2012-2014) και Στέφανου Λέπουρα (2014-2016).

Η Ένωση Κυκλαδικού Τύπου στην τριαντάχρονη δραστηριότητά της παρεμβαίνει στην κυκλαδική πραγματικότητα με την ανάδειξη των θεμάτων ανάπτυξης των νησιών μας, διοργανώνει συνεντεύξεις - συναντήσεις - συσκέψεις – διαλέξεις – εκθέσεις – παρουσιάσεις – εκδηλώσεις, δραστηριοποιείται στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του Κυκλαδικού Τύπου, συντάσσει επετηρίδες, διοργανώνει πνευματικούς διαγωνισμούς, βραβεύει μαθητικά έντυπα και παροτρύνει την έκδοσή τους και τιμά την ανιδιοτελή και πολυετή προσφορά προσώπων στην κοινή προσπάθεια ανάδειξης και προβολής των νησιών μας. Δημιουργεί αρχείο τύπου, ψηφιοποιεί τον πλούτο των κυκλαδικών εφημερίδων και καλλιεργεί τη

συναδέλφωση. Πορεύεται δε πάντα με γνώμονα την αγνή προσφορά στον τόπο και μόνο αυτή.

Κομβικής σημασίας γεγονός αποτελεί η απόκτηση στις 17 Φεβρουαρίου 1999 του σημερινού ιδιόκτητου γραφείου της στην οδό Μάρνη 33, 3^{ος} όροφος, Πλατεία Βάθη Αθηνών.

Κυρίαρχες όμως εκδηλώσεις της αποτελούν οι *Συναντήσεις Κυκλαδικού Τύπου* τις οποίες οργανώνει με επίκαιρο πάντα θεματολόγιο και οι οποίες έχουν πλέον καθιερωθεί ως θεσμός. Συγκεκριμένα, πραγματοποιούνται η *B' Συνάντηση* (1987) και η *Γ'* (1994) στην Αθήνα, για να μεταφερθούν στη συνέχεια στα νησιά με σκοπό την από κοντά γνωριμία τους και την ανάδειξη των προβλημάτων τους. Έτσι, η *Δ' Συνάντηση* πραγματοποιείται στη Μήλο (2000), η *Ε'* στην Αμοργό (2002), η *Στ'* στην Κέα (2003), η *Ζ'* στην Πάρο (2004), η *Η'* στην Ίο (2005), η *Θ'* στη Σύρο (2007), η *Ι'* στην Κίμωλο (2007), η *ΙΑ'* στη Σέριφο (2008), η *ΙΒ'* στη Μύκονο και Δήλο (2009), η *ΙΓ'* στη Σχοινούσα και Ηρακλειά, η *ΙΔ'* στη Θήρα και Θηρασία (2010), η *ΙΕ'* στην Ανάφη (2010), η *ΙΣΤ'* στη Φολέγανδρο (2011), η *ΙΖ'* στη Σίφνο (2012), η *ΙΗ'* στην Κύθνο (2013), η *ΙΘ'* στη Δονούσα (2014) και η *Κ'* στη Σίκινο (2015). Όλες αυτές οι *Συναντήσεις* υποστηρίχθηκαν, κυρίως οικονομικά, από την Αυτοδιοίκηση του Νομού, Α' και Β' βαθμού.

Σήμερα, τις τάξεις της Ένωσης Κυκλαδικού Τύπου, αυτού του παγκυκλαδικού πνευματικού θεσμού, κοσμούν ενεργοί και άδολοι σκαπανείς των συμφερόντων των νησιών μας. Ακόμη, διαθέτει ως επίτιμα μέλη τις δημοσιογράφους Ουρανία Καλογήρου («Σίφνος», 2006) και Ελένη Τερζοπούλου («Κυκλαδικόν Φως», 2006), καθώς και τον πρώην Δήμαρχο Μυκόνου Χρήστο Βερώνη (2009). Επιπλέον, διαθέτει ως επίτιμους προέδρους τους Λάζαρο Θεόφιλο (Νάξος, 2006), Μανόλη Λιγνό (Θήρα, 2011) και Χαρίκλεια Ζαμάνου, (Ιος, 2014), οι οποίοι μαζί με τους Μανόλη Αναστασιάδη (Σίφνος) και Βασίλη Φραγκουλόπουλο (Νάξος) συγκροτούν την Επιτροπή Δεοντολογίας της Ένωσης.

Στις 27 Νοεμβρίου 2015, η Ένωση διοργάνωσε επετειακή εκδήλωση για τη συμπλήρωση τριάντα (30) χρόνων από την ίδρυσή της με κεντρικό ομιλητή τον υπογραφόμενο [11].

Στις 21 Φεβρουαρίου 2016, η Ένωση κατά την ετήσια Γενική Συνέλευση προσάρμοσε το καταστατικό της στις νέες συνθήκες για τρίτη φορά (1990, 1996) και εξέλεξε τα όργανα διοίκησης της για την τρέχουσα διετία (2016-2018). Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτήθηκε σε σώμα στις 1 Μαρτίου 2016 ως εξής: Στέφανος Λέπουρας (Κέα) πρόεδρος, Αντώνης Χωριανόπουλος (Νάξος) αντιπρόεδρος, Αντώνης Παπακωνσταντής (Νάξος) γεν. γραμματέας, Γιάννης Στεφανόπουλος (Αμοργός) ταμίας, Βαγγελία Κοντού (Μύκονος) έφορος, Αντώνης Τζιώτης (Νάξος) και Τατιάνα Αναγνωστοπούλου (Σέριφος) μέλη. Την Ελεγκτική Επιτροπή συγκροτούν οι: Κούλα Γελασάκη (Σέριφος), Μανόλης Καλαϊτζής (Νάξος) και Μανόλης Ναυπλιώτης (Νάξος). Η παρούσα διοίκηση προετοιμάζει την *ΚΑ΄ Συνάντηση Κυκλαδικού Τύπου* στην Αντίπαρο.

Λάζ. Ν. Θεόφιλος

Γαλάτσι, 23 Μαρτίου 2016

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Γεώργιος Στίνης, *Σύντομο χρονικό και ανατομία του Κυκλαδικού Τύπου με αναφορά στην Κυκλαδική Τυπογραφία*, «Παρνασσός», τόμος ΛΒ΄, Αθήνα 1990, σελ.362.

[2] Μανόλης Α. Βουρλιώτης, *Ελληνική Μέλισσα / Abeille Grecque*, «Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974», ΙΝΕ/ΕΙΕ, τόμος Β΄, Αθήνα 2008, σελ.146.

[3] Μανόλης Γ. Σέργης, *Νάξος*, «Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974», ΙΝΕ/ΕΙΕ, τόμος Γ΄, Αθήνα 2008, σελ.214-216.

[4] Γεώργιος Στίνης, *Σύντομο χρονικό και ανατομία του Ναζιακού Τύπου (1890- Ιούλιος1992)*, «Πρακτικά Α΄ Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: «Η Νάξος δια μέσου των αιώνων» (Φιλώτι, 3-6 Σεπτεμβρίου 1992)», Αθήνα 1994, σελ.1103.

[5] Ουρανία Απ. Καλογήρου, *Σίφνος*, «Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974», ΙΝΕ/ΕΙΕ, τόμος Δ΄, Αθήνα 2008, σελ.94-96.

[6] Τάινα Χιέταλα, *Η Μέλισσα των Κυκλάδων*, «Εγκυκλοπαίδεια του Ελληνικού Τύπου 1784-1974», ΙΝΕ/ΕΙΕ, τόμος Γ΄, Αθήνα 2008, σελ.135-136.

[7] «Κοινή Γνώμη», αριθμοί φύλλων 925 και 926/2000.

[8] Κώστας Δανούσης, *Κυκλαδικά Σωματεία στην πρωτεύουσα (1936)*, «Τηνιακά Σύμμεικτα», τεύχος 13, Αθήνα 2011, σελ.30-31.

[9] «Αμοργιανά Νέα», αριθμοί φύλλων 71 και 74/1982.

[10] «Κοινή Γνώμη», αριθμός φύλλου 127/1985, «Ο Μυκονιάτης», αριθμός φύλλου 116/1985, «Αμοργιανά Νέα», αριθμός φύλλου 103/1985, «Τα Θερμιά», αριθμός φύλλου 260/1985.

[11] Λαζαρος Ν. Θεόφιλος, *Τριάντα χρόνια Ένωσης Κυκλαδικού Τύπου*, Αθήνα 2016.